Κυριακή Αποκρέω (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 17 Φεβρουαρίου, 2017

(Ματθ. κε΄31-46)

Ὑπόμνημα εἰς τόν Ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖο, ὁμιλία ΟΘ΄

α΄. Τὴν περικοπὴν αὐτὴ τὴ γλυκύτατη, ποὺ δὲ σταματοῦμε νὰ τὴν ἐπαναφέρωμε ἀδιάκοπα, ἄς τὴν ἀκούσωμε τώρα μὲ κάθε προσοχὴ καὶ κατάνυξη· ἀποτελεῖ καὶ τοῦ λόγου εὔλογη κατάληξη. Γιατὶ κάμει σ’ αὐτὴν πολὺ λόγο γιὰ τὴν φιλανθρωπία καὶ τὴν ἐλεημοσύνη. Γι’ αυτὸ καὶ πιὸ μπροστὰ μίλησε γι’ αὐτὴ μὲ διάφορους τρόπους ἀλλὰ ἐδῶ καθαρώτερα κι ἐντονώτερα. Γιατὶ δὲν παρουσιάζει ἐδῶ δύο ἤ τρία ἤ πέντε πρόσωπα ἀλλὰ ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Μόλο ποὺ οἱ προηγούμενες ποὺ παρουσίαζαν δύο πρόσωπα, δὲν παρουσιάζαν αὐτὰ τὰ δύο μόνο, ἀλλὰ ἀκριβῶς**δύο κατηγορίες, ὅσους παρακούουν καί ὅσους ὑπακούουν**. Ἀλλὰ ἐδῶ μεταχειρίζεται τὸ λόγο πιὸ φανερὸ καὶ κατὰ τρόπο ποὺ προκαλεῖ περισσότερη φρίκη. Γι’ αὐτὸ δὲν λέγει Μοιάζει ἡ Βασιλεία ἀλλὰ ὁλοφάνερα παρουσιάζει τὸν ἑαυτὸ του, λέγοντας Ὅταν ἔρθη ὁ Γιὸς τοῦ ἀνθρώπου μὲ ὅλη τὴ δόξα του. Γιατὶ τώρα ἔχει ἔρθει χωρὶς τιμή, μὲ βρισιὲς καὶ περιγέλασμα, **τότε θὰ καθίση στὸ θρόνο τῆς δόξας του**. Μνημονεύει ἀδιάκοπα τὴ δόξα. Ἐπειδὴ ἦταν κοντά ὁ σταυρός, πρᾶγμα ποὺ νομιζόταν ἐπονείδιστο, γι’ αὐτὸ τονώνει τὸν ἀκροατὴ καὶ φέρνει μπροστὰ στὰ μάτια του τὸ δικαστήριο καὶ στήνει γύρω ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Καὶ δὲ δίνει μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο μόνο φοβερότητα στὸ λόγο ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ νὰ δείχνη τοὺς οὐρανοὺς ν’ ἀδειάζουν. Γιατὶ **θὰ εἶναι μαζί του ὅλοι οἱ ἄγγελοι**, λέει, γιὰ νὰ μαρτυροῦν τὶς ὑπηρεσίες των σὰν ἀπεσταλμένοι τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα θὰ προκαλῆ τὴ φρίκη ἡ μέρα ἐκείνη. Ἔπειτα λέγει· Θὰ συναχθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη, δηλαδὴ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Καὶ θὰ τοὺς χωρίση ἀνάμεσά τους, καθὼς ὁ βοσκὸς τὰ πρόβατα. Τώρα δὲν εἶναι χωρισμένοι παρὰ ὅλοι μαζί, ἐνῶ τότε**θὰ γίνη ὁ χωρισμὸς μὲ κάθε ἀκρίβεια**. Καὶ πρῶτα τοὺς χωρίζει ἀπὸ τὴ θέση καὶ τοὺς φανερώνει. Ἔπειτα δείχνει τὸν τρόπο καθενὸς μὲ τὸ ὄνομά ποὺ τοὺς δίνει· τὴ μιὰ κατηγορία τὴν ὀνομάζει **ἐρίφια**, τὴν ἄλλη **πρόβατα**, γιὰ νὰ δείξη πόσο ἄκαρποι εἶναι οἱ πρῶτοι –γιατὶ κανένα ὄφελος δὲν μπορεῖ νὰ προέλθη ἀπὸ τὰ ἐρίφια· καὶ τὴ μεγάλη ὠφέλεια τῶν ἄλλων- γιατὶ εἶναι μεγάλο τὸ εἰσόδημα τῶν προβάτων, μαλλὶ καὶ γάλα καὶ μικρά, ποὺ δὲν μπορεῖ τὸ ἐρίφι νὰ δώση. Τ’ ἄλογα ζῶα ὅμως εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τους ἄγονα ἤ γόννιμα, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι **ἀπὸ τὴ θέλησή τους** καὶ γι’ αὐτὸ ἄλλοι τιμωροῦνται κι ἄλλοι στεφανώνονται.

Καὶ δὲν τοὺς ἐπιβάλλει τιμωρία, ὥσπου νὰ τοὺς εἰσαγάγη σὲ **δίκη**. Κι ἀφοῦ τοὺς βάλη ἀπέναντί του, ἀπαριθμεῖ τὶς ἀξιόποινες πράξεις τους. Αὐτοὶ μιλοῦν μὲ ταπείνωση ἀλλὰ δὲ τοὺς ἀπομένει πιὰ κανένα ὄφελος. Πολὺ εὔλογα, γιατὶ περιφρόνησαν τόσο ἀξιοπρόσεκτο πρᾶγμα. Γιατὶ κι οἱ προφῆτες τὸ διαλαλοῦσαν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Ἀγάπη θέλω, ὄχι δῶρα. Κι ὁ νομοθέτης σ' αὐτὸ ὡδηγοῦσε καὶ μὲ λόγους καὶ μὲ πράγματα. Καὶ ἡ ἴδια ἡ φύση αὐτὸ μᾶς ἀποδεικνύει. Πρόσεξε ὅτι αὐτὸς εἶναι γυμνὸς ὄχι ἀπὸ ἕνα καὶ δὺο μόνο ἀλλὰ ἀπὸ ὅλα. Ὄχι μόνο δὲν τοῦ ἔδωσαν τροφὴ ὅταν πεινοῦσε, οὔτε τὸν ἔντυσαν ὅταν ἦταν γυμνός· δὲν ἔκαναν οὔτε τὸ ἐλαφρότερο· μιὰ ἐπίσκεψη ὅταν ἦταν ἄρρωστος. Πρόσεξε πόσο ἔλαφρὰ καθήκοντα ἐπιβάλλει. Δὲν εἶπε Ἤμουν στὴ φυλακὴ καὶ μ' ἀποφυλακίσατε, ἄρρωστο καὶ μὲ κάματε ὑγιῆ ἀλλὰ μ' ἐπισκεφτήκατε κι ἤρθατε σὲ μένα. Καὶ στὴν πεῖνα ἡ ὑποχρέωση δὲν ἦταν βαρειά. Δὲ ζητοῦσε πλούσιο τραπέζι, ἀλλὰ τὸ χρειαζούμενο μόνο καὶ τὴν ἀπαραίτητη τροφὴ καὶ τὴ ζητοῦσε μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ ἱκέτη. Ὥστε ὅλα ἦσαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ τοὺς δικάσουν· τὸ εὔκολο πρᾶγμα ποὺ ζητοῦσε- λίγο ψωμί. Ἡ ἀξιολύπητη ὄψη του ἱκέτη -ἦταν φτωχός. Ἡ συγγένεια τῆς καταγωγῆς, ἀφοῦ ἦταν ἄνθρωπος. Ἡ ποθητὴ ὑπόσχεση -ὑποσχόταν τὴ βασιλεία. Ἡ φοβερή τιμωρία-ἀπειλοῦσε μὲ τὴ γέενα. Ἡ ἀξία ἐκείνου ποὺ δεχόταν· ἦταν Θεὸς αὐτὸς ποὺ δεχόταν μὲ ὄψη φτωχοῦ. Ἡ ὑπερβολικὴ τιμή-ἔκρινε ὅτι ἄξιζε νὰ ταπεινωθῆ τόσο. Ἡ δικαιολογημένη παροχὴ -ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ δικά του. Ἀπέναντι σ' ὅλα αὐτὰ **ἡ φιλαργυρία ἔκαμε τυφλὰ τὰ θύματά της** καὶ μ' ὅλη τὴ ἀπειλὴ ποὺ ὑπῆρχε. Γιατὶ καὶ πιὸ πάνω λέγει ὅτι αὐτοὶ ποὺ δὲν τὸν δέχονται καὶ οἱ ὅμοιοι τους θὰ πάθουν χειρότερα ἀπὸ τοὺς Σοδομῖτες. Καὶ ἐδῶ ἐπαναλαμβάνει· Ἀφοῦ δὲν ἐπράξατε κάτι σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους αὐτοὺς ἀδελφούς μου, οὔτε σ' ἐμένα δὲν τὸ ἐπράξατε. Τοὺς ὀνομάζει ἀδελφούς του; Και πῶς τοὺς ἀποκαλεῖ ἐλαχίστους; Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς**εἶναι ἀδελφοί, ἐπειδὴ εἶναι ταπεινοί, φτωχοί καὶ περιφρονημένοι**. Αὐτῆς τῆς κατηγορίας τοὺς ἀνθρώπους καλεῖ νὰ τοὺς κάμη ἀδελφούς του, τοὺς ἄγνωστους κι εὐκολακαταφρόνητους. Ὄχι τοὺς μοναχοὺς κι ὅσους κατοικοῦν στὰ βουνὰ μόνο, ἀλλὰ κάθε πιστό. Ἂς εἶναι λαϊκός, φτάνει νὰ εἶναι πεινασμένος καὶ νηστικὸς καὶ γυμνὸς καὶ ξένος. Θέλει νὰ δοκιμάση ὅλη τὴ φροντίδα μας. Ἀδελφό μας τὸν κάνει τὸ βάπτισμα καὶ ἡ κοινωνία τῶν θείων μυστηρίων.

β. Ἔπειτα γιὰ νὰ δοῦμε κι ἀπὸ ἄλλη ἄποψη τὸ δίκαιο τῆς ἀποφάσης. Πρῶτα ἐπαινεῖ τοὺς δικαίους καὶ λέει· Ἐλᾶτε, οἱ εὐλογημένοι ἀπὸ τὸν Πατέρα μου, κληρονομῆστε τὴ βασιλεία ποὺ ἑτοιμάστηκε γιὰ σᾶς ἀπὸ τὴν καταβολὴ τοῦ κόσμου. Ἐπείνασα καὶ μοῦ δώσατε φαγητό. Κι ὅλα τὰ ἑπόμενα. Γιὰ νὰ μὴ λένε ὅτι δὲν εἴχαμε, τοὺς καταδικάζει ἀπὸ τοὺς συνδούλους. Ὅπως τὶς παρθένες ἀπὸ τὶς ἄλλες παρθένες κι ἀπὸ τον πιστὸ δοῦλο τὸν ἄλλο δοῦλο ποὺ ἔπινε κι ἔτρωγε, κι αὐτὸν ποὺ ἔκρυψε τὸ τάλαντο, ἀπὸ τοὺς δύο ποὺ τὰ παρουσιάσαν καὶ ἀπὸ τοὺς δίκαιους καταδικάζει καθέναν ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλούς. Κι ἄλλοτε ἡ σύγκριση αὐτὴ εἶναι σύγκριση ἰσότητας, ὅπως στὴν περίπτωση αὐτὴ καὶ τῶν παρθένων. Ἄλλοτε πάλι εἶναι σύγκριση ὑπεροχῆς, ὅπως ὅταν λέη· θὰ σηκωθοῦν οἱ Νινευῖτες καὶ θὰ κατακρίνουν τὴ γενεὰ αὐτή, γιατὶ ἐπίστεψαν στὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ. Καὶ νὰ ποὺ ὑπάρχει ἐδῶ κάτι ἀνώτερο ἀπὸ τὸν

προφήτη Ἰωνᾶ. Ἀκόμα κι ἡ βασίλισσα τοῦ Νότου θὰ κατακρίνη αὐτὴ τὴ γενεά, γιατὶ ἦρθε νὰ μάθη τὴ σοφία τοῦ Σολομῶντα. Κι ὑπάρχει ἐδῶ κάτι ἀνώτερο ἀπὸ τὴ σοφία τοῦ Σολωμῶντος. Καὶ πάλι ἡ σύγκριση ἀπὸ τὸ ἴσο. Αὐτοὶ θὰ γίνουν κριταί σας. Κι ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἀνώτερο· Δὲ γνωρίζετε ὅτι θὰ κρίνωμε ἀγγέλους; Πολὺ περισσοτέρο πλάσματα τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἀλλὰ ἐδῶ ἔχομε σύγκριση ἰσότητας· συγκρίνει πλούσιους μὲ πλούσιους, φτωχοὺς μὲ φτωχούς. Καὶ δὲ δείχνει μ’ αὐτὸ μόνο τὸν τρόπο ὅτι ἡ ἀπόφασή του εἶναι δίκαιη, ὅτι ἀποδείχτηκαν δίκαιοι οἱ ὁμόδουλοί τους μέσα στὶς ἴδιες συνθῆκες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ὅτι δὲν ἔδειξαν ὑπακοὴ καὶ σ’ αὐτὰ ἀκόμα, ὅπου ἡ φτώχεια δὲν ἦταν ἐμπόδιο· νὰ ποτίσουν τὸ διψασμένο, νὰ ἰδοῦν ἕνα φυλακισμένο, νὰ ἐπισκεφθοῦν ἕνα ἄρρωστο. Ἀφοῦ ἔκαμε τὸ ἐγκώμιο τῶν δικαίων δείχνει πόσο ἡ ἀγάπη του γι’ αὐτοὺς προερχόταν ἀπὸ ψηλά. Ἐλᾶτε, τοὺς λέει, οἱ εὐλογημένοι ἀπὸ τὸν Πατέρα μου, κληρονομήσετε τὴν βασιλεία ποὺ ἔχει ἑτοιμαστῆ γιὰ σᾶς ἀπὸ τὴν καταβολὴ τοῦ κόσμου. Πόσα ἀγαθὰ δὲν ἀντισταθμίζει ἡ φράση αὐτή, ὅτι εἶναι εὐλογημένοι καὶ μάλιστα εὐλογημένοι ἀπό τὸν Πατέρα! Καὶ γιὰ ποιό λόγο ἀξιώθηκαν τέτοια τιμή; Ἐπείνασα καὶ μοῦ δώσατε φαγητό, ἐδίψασα καὶ μ’ ἐποτίσατε καὶ τὰ ἄλλα. Πόση τιμὴ καὶ πόση εὐτυχία δὲν ἀξιζουν αὐτὲς οἱ λέξεις; Καὶ δὲν τοὺς εἶπε, πάρετε, ἀλλὰ κληρονομῆστε, σὰ νὰ ἦταν δικὰ τους, πατρικὰ, σὰ νὰ τοὺς ὀφείλοντας ἀπὸ τὸν οὐρανό. Προτοῦ γεννηθῆτε σεῖς, λέγει, αὐτὰ εἶχαν ἑτοιμαστῆ καὶ τακτοποιηθῆ γιὰ χάρη σας, ἐπειδὴ ἐνγώριζα ὅτι θὰ φτάνατε σ’ αὐτὸ τὸ ὕψος. Καὶ σὰν ἀμοιβὴ ποιῶν πράξεων τὰ παίρνουν; Εἶναι ἀμοιβὴ φιλοξενίας, ρούχων, ψωμιοῦ, νεροῦ δροσεροῦ, ἐπισκέψεως, εἰσόδου στὴ φυλακή. Σ’ ὅλες τὶς περιπτώσεις εἶναι τὸ χρειαζούμενο καὶ σὲ μερικὲς κάτω κι ἀπ’ αὐτό. Γιατὶ βέβαια, ὅπως εἶπα, ὁ ταλαιπωρημένος κι ὁ φυλακισμένος δὲ γυρεύει αὐτὸ μονάχα ἀλλὰ ὁ ἕνας νὰ ἐλευθερωθῆ κι ὁ ἄλλος νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ δεινὰ του. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐπειδὴ εἶναι ἥμερος ἀπαιτεῖ τὰ σύμφωνα μὲ τὴ δύναμή μας ἤ καλύτερα τὰ λιγώτερα ἀπ’ αὐτὴ, ἀφήνοντας τὸ περισσότερο στὴ δική μας φιλοτιμία. Καὶ στοὺς ἄλλους φωνάζει Φύγετε ἀπὸ μένα οἱ καταραμένοι- ὄχι πιὰ ἀπὸ τὸν Πατέρα, γιατὶ δὲν τοὺς καταράστηκε ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὰ ἴδια τους τὰ ἔργα. Στὴν αἰώνια φωτιά, ποὺ ἔχει ἑτοιμαστῆ ὄχι γιὰ σᾶς ἀλλὰ γιὰ τὸ διάολο καὶ τοὺς ἀγγέλους του. Γιὰ τὴ βασιλεία, ὅταν ἔλεγε· Ἐλᾶτε, κληρονομῆστε τὴ βασιλεία, συμπλήρωσε, ποὺ ἔχει ἑτοιμαστῆ γιὰ σᾶς πρὶν ἀπὸ τὴν καταβολὴ τοῦ κόσμου. Ὄχι ὅμοια καὶ γιὰ τὴ φωτιὰ ἀλλά, ποὺ ἔχει ἑτοιμασθῆ γιὰ τὸ διάβολο. Γιατὶ ἐγὼ ἑτοίμασα γιὰ σᾶς τὴ βασιλεία,**τὴ φωτιὰ ὅμως ὄχι γιὰ σᾶς ἀλλὰ γιὰ τὸ διάβολο καὶ τοὺς ἀγγέλους του** . Κι ἐπειδὴ σεῖς ρίξατε σ’ αὐτὴν τοὺς ἑαυτούς σας, τὸν ἑαυτὸ σας νὰ κατηγορῆτε. Κι ὄχι αὐτὰ μόνο ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ παρακάτω σὰ νὰ δικαιολογῆται, παραθέτει καὶ τοὺς λόγους. Ἐπείνασα καὶ δὲ μοῦ δώσατε φαγητό. Ἀκόμα καὶ ἐχθρὸς νὰ ἦταν αὐτὸς ποὺ πλησίασε, δὲν ἔφταναν τὰ παθήματά του ἀκόμα καὶ τὸν ἄσπλαχνο νὰ συγκινήσουν καὶ νὰ λυγίσουν, ἡ πεῖνα τὸ κρύο, ἡ φυλακή, ἡ γυμνότητα, ἡ ἀρρώστια, ἡ παντοτινὴ περιπλάνησή του στὸ ὕπαιθρο; Αὐτὰ εἶναι ἱκανὰ ἀκόμα καὶ τὴν ἔχθρα νὰ διαλύσουν. Ἀλλὰ σεῖς δὲν τὰ ἐκάματε οὔτε σὲ φίλο, ποὺ εἶναι φίλος καὶ εὐεργέτης καὶ Κύριος. Καὶ σκυλὶ πεινασμένο ἄν δοῦμε, πολλὲς φορὲς συγκινούμαστε. Καὶ θηρίο ἄν ἀντικρύσωμε, λυγίζομε. Ὅταν ὅμως δῆς τὸν Κύριό σου, δὲ λυγίζεις; Ποῦ μπορεῖ νὰ σταθῆ ἀπολογία

γι’ αὐτά; Ἂν ἦταν αὐτὸ μόνο, δὲν ἦταν ἀρκετὸ νὰ τὸν ἀνταμείψη; Δὲ λέγω ὅτι θ’ ἀκούση τέτοια φωνή μπροστὰ σ’ ὅλη τὴν οἰκουμένη ἀπὸ αὐτὸν ποὺ κάθεται στὸν πατρικὸ του θρόνο, οὔτε ὅτι θὰ ἐπιτύχη τὴ βασιλεία ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ διάπραξη τῆς ἐντολῆς δὲν εἶναι ἀρκετὴ νὰ ἀνταμείψη; Τώρα ὅμως καὶ στὴν οἰκουμένη ὅλη μπροστὰ καὶ μὲ τὴ λάμψη ὅλης τῆς ἄρρητες ἐκείνης δόξας κάνει τὴν ἀνακήρυξή σου καὶ σὲ στεφανώνει κι ἀναγνωρίζει ὅποιον ἔδωσε φαγητὸ καὶ δέχθηκε ξένους. Καὶ δὲ θεωρεῖ ταπεινωτικὸ νὰ λέη τέτοια, γιὰ νὰ κάνη πιὸ λαμπερὸ τὸ στεφάνι σου. Γι’ αὐτὸ καὶ τοῦτοι τιμωροῦνται κι ἐκεῖνοι στεφανώνονται ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ κι ἄν ἔχουν πράξει ἄπειρα, ἡ γενναιοδωρία ἀνήκει στὴ χάρη· γιὰ τόσο μικρὰ κι ἀσήμαντα νὰ τοὺς δοθῆ ὁ τόσο μεγάλος οὐρανὸς καὶ ἡ Βασιλεία καὶ τόσο μεγάλη τιμή. Κι ὅταν συμπλήρωσε ὁ Ἰησοῦς αὐτοὺς τοὺς λόγους, εἶπε στοὺς μαθητὰς του· Γνωρίζετε ὅτι σὲ δύο μέρες ἔρχεται τὸ Πάσχα καὶ ὁ Γιὸς τοῦ ἀνθρώπου θὰ παραδοθῆ γιὰ νὰ σταυρωθῆ. Πάλι μόλις βρῆκε εὐκαιρία μιλᾶ γιὰ τὸ Πάθος, ὅταν τοὺς ἐθύμισε τὴ βασιλεία καὶ τὴν ἐκεῖ ἀνταπόδοση καὶ τὴν αἰώνια τιμωρία. Σὰ νὰ τοὺς ἔλεγε. Γιατί σᾶς τρομάζουν τὰ πρόσκαιρα δεινὰ τὴ στιγμὴ ποὺ σᾶς περιμένουν τέτοιου εἴδους ἀγαθά;

γ΄. Προσέξετε πῶς αὐτὸ ποὺ τοὺς λυποῦσε ὑπερβολικὰ τὸ οἰκονόμησε μὲ τρόπο ἀσυνήθιστο καὶ τὸ ἀποσκέπασε μὲ ὅλα τὰ προηγούμενα. Δὲν τοὺς εἶπε ὅτι Γνωρίζετε πὼς σὲ δύο μέρες παραδίδομαι; Ἀλλὰ Γνωρίζετε πὼς σὲ δύο μέρες ἔρχεται τὸ Πάσχα καὶ τότε συμπλήρωσε ὅτι θὰ παραδοθῆ γιὰ νὰ σταυρωθῆ. Δείχνει ὅτι αὐτὸ ποὺ γίνεται εἶναι μυστήριο καὶ ἑορτὴ καὶ πανήγυρη γιὰ τὴ σωτηρία τῆς οἰκουμένης κι ὅτι προβλέπει τὰ παθήματά του. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ αὐτὸ τοὺς ἦταν ἀρκετὴ παρηγορία, καὶ δὲν τοὺς μίλησε καθόλου γιὰ τὴν ἀνάστασή του. Ἦταν περιττό, νὰ ξαναμιλήση πάλι γι’ αὐτή, ἀφοῦ τόσα εἶχε φανερώσει. Μὰ κι ἀλλιῶς ὅπως εἶπα δείχνει ὅτι καὶ τὸ ἴδιο τὸ Πάθος εἶναι ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ἀμέτρητεα δεινά, ἀφοῦ τοὺς ἐθύμισε μὲ τὴν ἀναφορά τοῦ Πάσχα τὶς παλαιὲς εὐεργεσίες του στὴν Αἴγυπτο. «Τότε μαζεύτηκαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ στὸ σπίτι του ἀρχιερέα Καϊάφα καὶ ἐσκέφτονταν νὰ πιάσουν μὲ δόλο τὸν Ἰησοῦ καὶ νὰ τὸν σκοτώσουν. Καὶ κατέληγαν νὰ μὴν τὸν πιάσουν κατὰ τὴν ἑορτή, γιὰ νὰ μὴ γίνη ταραχὴ στὸ λαό». Βλέπετε τὴν ἀνεκδιήγητη διαφθορὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κράτους; Μελετῶντας παράνομη πράξη ἔρχονται στὸν ἀρχιερέα, γιὰ νὰ πάρουν ἐξουσιοδότηση ἀπ’ αὐτὸν ποὺ ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐμποδίση. Καὶ πόσοι ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς; Ὁ νόμος θέλει νὰ εἶναι ἕνας, τότε ὅμως ἦσαν πολλοί. Ἀπ’ αὐτὸ εἶναι φανερό, ὅτι τὸ Ἰουδαϊκὸ κράτος βρισκόταν στὴν ἀρχὴ τῆς διαλύσεως. Ὁ Μωυσῆς, ὅπως εἶπα, ὥρισε νὰ εἶναι ἕνας κι ὅταν πεθάνη νὰ τὸν διαδεχθῆ ἄλλος καὶ μὲ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς τούτου μετροῦσαν τὴν ἐξορία ἐκείνων ποῦ διέπραξαν φόνο ἀκούσια. Πῶς λοιπὸν ἦσαν τότε πολλοί; Ἡ θητεία καθενὸς ἔπειτα εἶχε γίνει ἐνιαύσια. Αὐτὸ ἔκαμε φανερὸ ὁ Εὐαγγελιστής, ὅταν ἔγραφε γιὰ τὸ Ζαχαρία, πὼς ἀνέλαβε μετὰ τὴν ἀρχιερετεία τοῦ Ἀβιᾶ. Αὐτοὺς λοιπὸν ἀποκαλεῖ ἐδῶ ἀριχερεῖς, ποὺ διαδέχονται ἀρχιερεῖς ἄλλους. Καὶ τὶ ἀποφάσισαν; Νὰ τὸν συλλάβουν κρυφὰ καὶ νὰ τὸν σκοτώσουν; Καὶ τὰ δύο, γιατὶ ἐφοβοῦνταν τὸ λαό. Γι’ αὐτὸ καὶ περίμεναν νὰ περάση ἡ Ἑορτή. Ὄχι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἑορτῆς ἔλεγε. Ὁ διάβολος δὲν ἤθελε νὰ γίνη κατὰ τὸ Πάσχα, γιὰ νὰ μὴ

γνωστοποιήση τὸ Πάθος, ἐκεῖνοι γιὰ νὰ μὴ γίνη ταραχή. Προσέξατε λοιπὸν πῶς ὑπολογίζουν ὄχι τὸ Θεό, οὔτε πὼς ἡ ἁμαρτία τους θὰ ἦταν μεγαλύτερη ἐξ αἰτίας τῆς περιστάσεως ἀλλὰ παντοῦ τοὺς ἀνθρώπους. Στὴ βράση τοῦ θυμοῦ τους ὅμως ἀλλάζουν πάλι. Ἀφοῦ εἶπαν. Ὄχι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἑορτῆς, ὅταν βρῆκαν τὸν προδότη, δὲν κρατήθηκαν ἀπὸ τὴν ἑορταστικὴ ὥρα ἀλλὰ μέσα σ’ αὐτὴ τὸν ἔσφαξαν. Καὶ γιατὶ τὸν κράτησαν τότε; Κι ἐπειδὴ ὁ θυμὸς τους ἦταν ὅπως εἶπα στὸ κατακόρυφο κι ἐπειδὴ περίμεναν ὅτι τότε θὰ εὕρισκαν κι ἐπειδὴ ἐνεργοῦσαν πάντοτε σὰν τυφλοί. Μόλο ποὺ ἐκεῖνος χρησιμοποιοῦσε ἄριστα τὴν πονηρία τους στὸ σχέδιο του, δὲν ἦσαν ὡστόσο ἐκεῖνοι γι’ αὐτὸ ἀνεύθυνοι, ἀλλὰ γιὰ τὴν κακὴ τους γνώμη ἦσαν ἄξιοι μεγάλης τιμωρίας. Ὅταν ἔπρεπε νὰ ἐλευθερώσουν ἀκόμα κι ὅλους τοὺς ἔνοχους, τότε αὐτοὶ σκότωσαν τὸν ἀθῶο, ποὺ τοὺς ἔκαμε ἄπειρες εὐεργεσίες καὶ καταφρόνησε γιὰ χάρη τους τὰ ἔθνη. Μὰ ὦ φιλανθρωπία! Τοὺς τόσο μοχθηρούς, τοὺς τὸσο βάναυσους κι ἀπὸ ἄπειρες κακίες γεμάτους τοὺς σώζει πάλι καὶ στέλνει τοὺς ἀποστόλους νὰ σφαγοῦν γιὰ χάρη τους καὶ αὐτοὶ φέρνουν τὴν παράκλησή του. Εἴμαστε οἱ πρεσβευτὲς τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τέτοια παραδείγματα δὲ συμβουλεύω· Ἂς πεθάνωμε γιὰ χάρη τῶν ἐχθρῶν μας. Ἔπρεπε καὶ τοῦτο νὰ πῶ, ἀλλὰ, ἐπειδὴ εἴμαστε κάπως ἀδύνατοι, τοῦτο σᾶς λέγω τώρα. Ἂς μὴ ζηλεύωμε τοὺς φίλους, ἄς μὴ φθονοῦμε τοὺς εὐεργέτες μας. Δὲ σᾶς συμβουλεύω τώρα· Ἂς εὐεργετοῦμε ὅποιους μᾶς κάνουν κακό. Τὸ ἐπιθυμῶ καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ὅμως εἶστε πιὸ σωματικοί, τουλάχιστο μὴν ἀνταποδίδετε τὸ χτὺπημα. Μήπως ἡ ζωή μας εἶναι θέατρο καὶ ἠθοποιία; Γιατὶ εἶστε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι μὲ τὴν πραγματικότητα; Δὲν ἔχουν γραφῆ χωρὶς λόγο καὶ τὰ ἄλλα κι ὅσα κοντὰ καὶ στὸν ἴδιο τὸ σταυρὸ ἔπραξε, ποὺ μποροῦν νὰ ἀνακαλέσουν στὸν ὀρθὸ δρόμο. Γράφτηκαν γιὰ νὰ μιμηθῆς τὴν καλωσύνη του καὶ νὰ ζηλέψης τὴ φιλανθρωπία του. Γιατὶ καὶ νὰ ξεκουραστοῦν τοὺς ἔβαλε καὶ τὸ αὐτὶ τοῦ ὑπηρέτη θεράπευσε καὶ μὲ καλωσύνη μίλησε μαζί τους. Καὶ πάνω στὸ σταυρὸ ὅταν ἦταν, ἔκαμε θαύματα μεγάλα, γυρίζοντας τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, σπάζοντας τὶς πέτρες, ἀνασταίνοντας τοὺς νεκρούς, μὲ ὄνειρα φοβίζοντας τὴ γυναῖκα τοῦ δικαστῆ του, δείχνοντας ὅλη τὴν ἡμεράδα κατὰ τὴ δίκη του τὴν ἴδια, ποὺ μποροῦσε νὰ τοὺς προσελκύση ὄχι λιγώτερο ἀπὸ τὰ θαύματά του, διατυπώνοντας ἀμέτρητες προφητεῖες, στὸ δικαστήριο καὶ στὸν ἴδιο ἐπάνω τὸ σταυρὸ κραυγάζοντας· Πατέρα μου, συγχώρεσε τὴν ἁμαρτία τους. Κι ὅταν τὸν ἔθαψαν πόσα θαύματα δὲν ἔκαμε γιὰ τὴ σωτηρία τους; Κι ὅταν ἀναστήθηκε δὲν ἐκάλεσε ἀμέσως τοὺς Ἰουδαίους, δὲν ἔδωσε συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν τους; Δὲν τοὺς ὑποσχέθηκε τ’ ἀμέτρητα ἀγαθά; Ποιὸ εἶναι πιὸ παράδοξο ἀπὸ τοῦτο; Αὐτοὶ ποὺ τὸν σταύρωσαν καὶ ποὺ ἔσταζαν αἷμα, ἀφοῦ τὸν σταύρωσαν, ἔγιναν γιοὶ τοῦ Θεοῦ. Ποιὸ εἶδος, συγγένειας μπορεῖ νὰ εἰπωθῆ γι’ αὐτό; Ἂς σκεπαστοῦμε ἀπὸ ντροπὴ ἀκούοντάς το· γιατὶ ἀπομακρυνθήκαμε τόσο ἀπ’ αὐτὸν, ποὺ ὡστόστο προτρέπομε νὰ μιμῆσθε. Ἂς δοῦμε τουλάχιστο τὴν ἀπόσταση, γιὰ νὰ καταδικάσωμε τουλάχιστο τὸν ἑαυτὸ μας, ἐπειδὴ κατατρέχομε αὐτούς, ποὺ γιὰ χάρη τους ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὴ ζωή του κι ἐπειδὴ δὲ θέλομε νὰ συμφιλιωθοῦμε μ’ ἐκείνους, ποὺ γιὰ νὰ τοὺς συμφιλιώση δὲ δίστασε οὔτε νὰ θυσιαστῆ. Ἐκτὸς ἄν εἶναι καὶ τοῦτο ἕνα ἔξοδο καὶ δαπάνη χρημάτων, ὅπως προβάλλετε στὴν ἐλεημοσύνη.

δ΄. Κατανόησε γιὰ πόσα εἶσαι ὑπεύθυνος κι ὄχι μόνο θ’ ἀλλάξης κατεύθυνση καὶ θὰ παλεύσης πρὸς τὴ συγχώρηση ὅσων σὲ ἀδίκησαν ἀλλὰ θὰ τρέξης, σ’ ἐκείνους ποὺ σοῦ προξένησαν λύπη. Θὰ σοῦ γίνουν ἀφορμὴ νὰ κερδίσης τὴ συγχώρηση, ἀφορμὴ νὰ βρῆς παρηγοριὰ γιὰ τὰ δεινὰ σου. Οἱ Ἕλληνες χωρὶς μιὰ προσδοκία τόσο μεγάλη, ὅμως σ’ αὐτὰ ἐφιλοσόφησαν ὀρθά. Καὶ σὺ ποὺ ἑτοιμάζεσαι νὰ ἀποδημήσης μὲ τέτοιες ἐλπίδες ἀναβάλλεις καὶ διστάζεις; Κι αὐτὸ ποὺ πραγματοποιεῖ ὁ χρόνος, σὺ δὲν ἔχεις τὴ δύναμη νὰ τὸ πράξης πρὶν ἀπὸ τὸ χρόνο γιὰ χάρη τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Καὶ προτιμᾶς νὰ σβήση τὸ πάθος χωρὶς μισθὸ περισσότερο παρὰ μὲ μισθό; Γιατὶ ἄν αὐτὸ προέλθη ἀπὸ τὸ χρόνο, τίποτα δὲ θὰ κερδίσης ἀλλὰ καὶ πολὺ θὰ τιμωρηθῆς, ἐπειδὴ δὲ σὲ λύγισε ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ νὰ κάμης ὅ,τι ἐπέτυχε ὁ χρόνος. Κι**ἄν ἰσχυρίζεσαι ὅτι σὲ φλογίζει ἡ θύμηση τῆς προσβολῆς, θυμήσου ἄν σοὔχη κάμη κάποιο καλὸ αὐτὸς ποὺ σὲ λύπησε καὶ ὅσα κακὰ προξένησες ἐσύ στοὺς ἄλλους. Σὲ κακολόγησε καὶ σὲ ντρόπιασε; Σκέψου τί εἶπες καὶ σὺ γιὰ ἄλλους. Πῶς θὰ ἐπιτύχης τὴ συγνώμη ποὺ δὲν τὴν παραχωρεῖς σὲ ἄλλους;** Δὲν κατηγόρησες κανέναν; Ἄκουσες ὅμως νὰ κατηγοροῦν καὶ τὸ δέχτηκες κι αὐτὸ δὲν εἶναι χωρὶς ἐνοχή. **Θέλεις νὰ μάθης πόσο μεγάλο ἀγαθό εἶναι ἡ ἔλλειψη μνησικακίας καὶ πόσο τοῦτο εὐχαριστεῖ τὸ Θεό;** Τιμωρεῖ ὅσους δοκιμάζουν χαρά γι’ αὐτοὺς ποὺ δίκαια ἀπ’ αὐτὸν τιμωροῦνται μὲ ὅλη τὴ δίκαιη τιμωρία τους. Σὺ ὅμως δὲν ἔπρεπε νὰ χαρῆς. Κι ὁ προφήτης ἀφοῦ διατύπωσε πολλὲς κατηγορίες πρόσθεσε καὶ τοῦτο· Δὲν ἔνιωσαν λύπη γιὰ τὴ συντριβὴ τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ πάλι· Δὲν ἐβγῆκε ἐκείνη ποὺ ἔμενε στὴν Ἐνὰν νὰ θρηνήση τὸ σπίτι τὸ γειτονικό της. Μόλο ποὺ κι ὁ Ἰωσήφ, δηλαδὴ οἱ φυλὲς ποὺ κρατοῦσαν ἀπ’ αὐτὸν, καὶ οἱ γείτονές του ἐτιμωροῦνταν ἀπ’ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ. **Θέλει ὅμως κι αὐτῶν τὸν πόνο νὰ συμμεριζώμαστε** . Γιατὶ ἄν ἐμεῖς ποὺ εἴμαστε κακοί, ὅταν τιμωροῦμε ἕνα ὑπηρέτη μας καὶ δοῦμε κάποιον ἀπὸ τοὺς συνδούλους του νὰ γελᾶ, θυμώνουμε περισσότερο καὶ ξεσποῦμε στὸ δεύτερο τὸ θυμό μας, πολὺ περισσότερο **θὰ τιμωρήση ὁ Θεὸς ἐκείνους ποὺ χαίρονται μὲ ὅσους τιμωροῦνται**. Κι ἄν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κακομεταχειριζώμαστε ὅσους τιμωρεῖ ὁ Θεὸς παρὰ νὰ τοὺς συμπονοῦμε, πολὺ περισσότερο δὲν πρέπει αὐτοὺς ποὺ ἔσφαλαν σ’ ἐμᾶς, Αὐτὸ εἶναι **σημάδι ἀγάπης κι αὐτὴν βάζει πιὸ μπρὸς ἀπ’ ὅλα ὁ Θεός**. Ὅπως στὴ βασιλικὴ πορφύρα ἐκεῖνα ἀπὸ τὰ λουλούδια καὶ τὰ χρώματα εἶναι πολύτιμα, ὅσα συνθέτουν τὸ μανδύα αὐτόν, ἔτσι κι ἐδῶ· αὐτὲς οἱ ἀρετὲς εἶναι πολύτιμες ὅποιες συγκρατοῦν τὴν ἀγάπη. Καὶ **κανένα πρᾶγμα δὲν διατηρεῖ τὴν ἀγάπη τόσο, ὅσο νὰ ξεχνᾶς ἐκείνους ποὺ σοῦ ἔφταιξαν** . Μήπως δὲν ἐφρόντισε ὁ Θεὸς καὶ γιὰ τὸ ἄλλο μέρος; Μήπως δὲν κατηύθηνε τὸν ἀδικητὴ πρὸς τὸν ἀδικημένο; Δὲ σέρνει αὐτὸν πρὸς ἐκεῖνον ἀπὸ τὸ θυσιαστήριο καὶ δὲν τὸν καλεῖ, στὴν κοινωνία μόνο μετὰ τὴ συμφιλίωση; Ὅμως γι’ αὐτὸ μὴν περιμένεις ναρθῆ, γιατὶ ἔχασες τὸ πᾶν. Γι’ αὐτὸ καὶ σοῦ ὁρίζει ὑπερβολικὴ ἀμοιβὴ, γιὰ νὰ προλάβης ἐκεῖνον. Γιατὶ ἄν συμφιλιωθῆς ἔπειτα ἀπὸ παράκληση, δὲν εἶναι πιὰ ἡ φιλία ἀποτέλεσμα τῆς προσταγῆς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τῆς βιασύνης ἐκείνου. Γι’ αὐτὸ καὶ φεύγεις ἐσὺ χωρὶς στεφάνι, ἐνῶ τὸ βραβεῖο τὸ παίρνει αὐτός. Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ λέει; Ἔχεις ἐχθρὸ καὶ δὲν ντρέπεσαι; Δὲν μᾶς φτάνει ὁ διάβολος μόνο στρέφομε ἐναντίον μας καὶ τοὺς ὁμοίους μας; Μακάρι οὔτε ἐκεῖνος νὰ μὴν ἤθελε νὰ μᾶς πολεμᾶ, μακάρι μῆτε ἐκεῖνος

νὰ μὴν ἦταν διάβολος. **Δὲ γνωρίζεις πόσο ἀπέραντη εἶναι ἡ εὐχαρίστηση μετὰ τὴ συμφιλίωση**. Δὲν ἔχει σημασία ἄν αὐτὸ δὲν εἶναι φανερό, ὅσο κρατεῖ ἡ ἔχθρα. **Ὅτι εἶναι γλυκύτερο νὰ ἀγαπᾶς αὐτὸν ποὺ σὲ ἀδικεῖ παρὰ νὰ τὸν μισῆς, τὸ νιώθης καλὰ μόνο ὅταν διαλυθῆ τὸ μῖσος**.

ε΄. Γιατὶ λοιπὸν μιμούμασατε τοὺς τρελοὺς, σπαράζοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, πολεμῶντας τὴ σάρκα μας; Ἀκοῦστε πόσος λόγος γίνεται γι’ αὐτὸ καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Οἱ δρόμοι ὅσων θυμοῦνται τὸ κακὸ ὁδηγοῦν στὸ θάνατο. Ὁ ἄνθρωπος διατηρεῖ ὀργὴ ἐναντίον ἀνθρώπου κι ὅμως γυρεύει βοήθεια ἀπὸ τὸ Θεό. Ἀφοῦ συγκατατέθηκε στὸ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος πῶς λοιπὸν ἔπειτα κατηγορεῖ; Γιατὶ συγκατατέθηκε καὶ σ’ ἐκεῖνα ὄχι γιὰ νὰ τὰ ἐφαρμόζωμε μεταξὺ μας ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν τὰ ἀποτολμοῦμε ἀπὸ φόβο μήπως τὰ πάθωμε. Ἐξ ἄλλου αὐτὰ δικαιολογοῦνται ἀπὸ ἕνα παροδικὸ ξέσπασμα, ἐνῶ **ἡ μνησικακία μαρτυρεῖ ψυχὴ ποὺ μελετᾶ τὴν κακία**. Ἔπαθες κάποιο κακό; Δὲν εἶναι τόσο μεγάλο ὅσο αὐτὸ ποὺ θὰ κάμμης στὸν ἑαυτὸ σου μὲ τὴ μνησικακία σου. Ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι δυνατὸ ὁ ἀγαθὸς νὰ πάθη κάποιο κακό. Ἂς φαναστοῦμε κάποιον μὲ παιδιὰ καὶ γυναῖκα νἄχῃ πνευματικότητα. Κι ἄς ἔχη αὐτὸς πολλὲς ἀφορμὲς νὰ τὸν ἀδικήσουν, καὶ περιουσία καὶ ἀξίωμα καὶ πολλοὺς φίλους καὶ ὑπόληψη. Μόνο νὰ ἔχῃ καὶ πνευματικότητα. Αὐτὸ πρέπει νὰ διαθέτη. Κι ἄς τὸν προσβάλωμε μὲ τὴν κατηγορία μας κι ἄς τὸν βλάψη ὁ μοχθηρός. Τί νὰ πειράξη αὐτὸν ποὺ θεωρεῖ μηδαμινὰ τὰ χρήματα; Ἂν σκοτώσουν τὸ παιδί του; Τί τὸν ἐνδιαφέρει αὐτὸν ποὺ πιστεύει στὴν ἀνάσταση; Ἂς σφάξουν τὴ γυναῖα του. Τί σημαίνει γι’ αὐτὸν ποὺ ἔμαθε νὰ μὴ θρηνῆ τοὺς νεκρούς; Ἂς τὸν προσβάλλουν. Τί κακὸ κάνουν σ’ αὐτὸν ποὺ θεωρεῖ τὰ παρόντα σὰ λουλούδι ἐφήμερο; Ἂν θέλης, ἄς βασανίσουν καὶ τὸ ἴδιο τὸ σῶμα του κι ἄς τὸ ρίξουν στὴ φυλακή. Τί σημασία ἔχει γι’ αὐτὸν ποὺ διδάχτηκε ὅτι ἄν ὁ ἐξωτερικὸς ἄνθρωπος καταστρέφεται, ὁ ἐσωτερικὸς ἀνανεώνεται καὶ ὅτι ἡ θλίψη πραγματοποιεῖ τὴ δοκιμασία μας. Ἐγὼ ὑποσχέθηκα ὅτι δὲ θὰ πάθη καμμιὰ βλάβη, ὁ λόγος ὅμως ἔδειξε στὴν πρόοδό του ὅτι ὠφελεῖται συνάμα μὲ τὸ νὰ ανανεώνεται καὶ νὰ γίνεται δόκιμος. Ἂς μὴ θλιβώμαστε μὲ τὴ χαρὰ τῶν ἄλλων, ἀδικῶντας τὸν ἑαυτὸ μας, καὶ ἐξασθενῶντας τὴν ἀντοχὴ τῆς ψυχῆς μας. Ὁ πόνος δὲν προέρχεται τόσο ἀπὸ τὴν κακία τῶν διπλανῶν μας ὅσο γιὰ τὴ δική μας ταλαιπωρία. Γι’ αὐτὸ, κι ἄν μᾶς προσβάλη κάποιος, δακρύζομε καὶ μαζευόμασε. Κι ἄν κάποιος κλέψη, παθαίνομε τὸ ἴδιο, ὅπως ἐκεῖνα τὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ οἱ πιὸ ἀστεῖοι ἀπὸ τοὺς συνομιλίκους τους τὰ θυμώνουν στενοχωρῶντας τα ὄχι μὲ σπουδαῖα ἀλλὰ γιὰ μικρὰ ζητήματα. Κι ἄν τὰ δοῦνε νὰ ἐρεθίζωνται, ἐπιμένουν νὰ τὰ πειράζουν· ἄν ὅμως νὰ γελοῦν σταματοῦνε. Ἐμεῖς εἴμαστε πιὸ ἀνόητοι καὶ ἀπ’ αὐτὰ καὶ θρηνοῦμε γιὰ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ γελᾶμε. Γι’ αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν παιδικὴ νοοτροπία καὶ νὰ σκεφθοῦμε τὸν οὐρανό. Ἄντρες θέλει ὁ Χριστὸς νὰ εἴμαστε, ἄντρες τέλειοι. Σ’ αὐτὸ προτρέπει κι ὁ Παῦλος· Ἀδελφοί, **μὴν εἴστε παιδιὰ στὴ σκέψη, γίνετε νήπια στὴν κακία** . Ἂς γίνωμε λοιπὸν νήπια στὴν κακία κι ἀφοῦ ἀποφύγωμε τὴν κακία, ἄς φροντίσωμε γιὰ τὴν ἀρετὴ. Ἔτσι θὰ ἀποχτήσωμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σ’ αὐτὸν ἀνήκει ἡ δοξολογία κι ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες.

Ἀμήν.

(Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου "Πατερικὸν Κυριακοδρόμιον", Τόμος Δεύτερος, Ἀθῆναι 1969, σελ.142-153)

(Πηγή ηλ. κειμένου: anavaseis.blogspot.gr)